

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărîrii Guvernului Cu privire la aprobarea proiectului Legii Uceniciei

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul Hotărîrii Guvernului <i>privire la aprobarea proiectului Legii Uceniciei</i> este elaborat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Reglementarea uceniciei la locul de muncă și a învățămîntului dual la nivel de lege derivă din faptul că anumite prevederi din proiectul propus privind oferirea unumitor facilități sau instituirea regulilor speciale, reprezintă excepții de alte legi. Astfel, prezentul proiect de lege are ca scop adaptarea ofertei forței de muncă la necesitățile economiei, pregătirea cadrelor necesare angajatorilor, ridicarea nivelului ocupării și adaptării forței de muncă la cerințele pieței muncii. În calitate de obiective pentru atingerea scopului declarat, proiectul are: - motivarea agenților economici de a se implica în pregătirea specialiștilor, pentru necesitățile personale, dar și a economiei, la general; - revizuirea statutului de ucenic și revizuirea contractului de ucenie, astfel încât să dea un impuls raporturilor de ucenie, prin care să se asigure angajarea în muncă a persoanelor fără calificare, cu instruirea acestora conform necesităților, în vederea stabilirii în final a unor raporturi de muncă; - motivarea agenților economici de a elabora și aplica programe de instruire și formare profesională prin ucenie și/sau învățămîntul dual; - motiva și crea oportunitatea persoanelor de a învăța/practica o noua calificare care ar oferi un loc de muncă (mai) bun/dorit. Adoptarea noului proiect va presupune existența unui cadru normativ ajustat necesităților pieței muncii, și va contribui la implicarea directă a agenților economici la pregătirea pentru piața muncii specialiștilor de calificare corespunzătoare și va contribui la asigurarea pieței muncii cu forță de muncă necesară, diminuând, concomitent rata șomajului.
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
Proiectul nu face parte din categoria actelor normative cu scop de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Proiectul Legii Uceniciei prevede patru capitole. Un capitol este dedicat Uceniciei la locul de muncă ca program de instruire profesională. Un capitol aparte este dedicat Uceniciei în învățămîntul dual ca program de formare profesională. Astfel: <i>Capitolul I. Dispoziții Introductive:</i> reglementează scopul, obiectul și sfera de reglementare a legii, precum și descrie noțiunile principale utilizate în textul legii. Legea se aplică cetățenilor Republicii Moldova, persoanelor fizice și juridice care își desfășoară activitatea în Republica Moldova, precum și categoriilor de străini specificate la art.2 alin.(1) din Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova. Subiecți ai raporturilor de ucenie sunt personae fizice (ucenici) și agenții economici, unde aceștea pot fi persoane juridice (unitate) de drept public sau de drept privat, inclusiv întreprinzător individual care angajează salariați în baza de contract individual de muncă și a decis să implementeze programe de instruire profesională prin ucenie la locul de muncă și/sau învățămînt dual <i>Capitolul II. Ucenicia la Locul de Muncă</i> reglementează raporturi de ucenie la locul de muncă ca raporturi de drept civil. Ucenicia la locul de muncă se organizează pentru calificări, inclusiv cele ce nu se regăsesc în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova. Excepție constituie calificările, accesul la practicarea cărora este reglementată de prevederi speciale ale actelor normative în vigoare. Persoana fizică poate încheia un contract de ucenie la locul de muncă de la vârsta de 18 ani pe o perioadă de pînă la 6 luni. Agentul economic nu poate încheia contract de ucenie la locul de

muncă cu persoana fizică care a fost anterior salariat al agentului economic respectiv, cu excepția cazului în care contractul de ucenicie la locul de muncă vizează o altă calificare decât cea pe care o avea potențialul ucenic în cadrul raporturilor de muncă anterioare. Agentul economic poate încheia contract de ucenicie la locul de muncă cu aceeași persoană fizică, doar o singură dată pe durata activității sale, indiferent la ce competențe/program aplică potențialul ucenic locul de muncă.

Modelul tip al contractului de ucenicie la locul de muncă se aprobă de către Guvern, mizând pe prevederile minime stabilite de lege. Totodată, ținând cont că este contract de drept civil, contractul de ucenicie poate prevedea și alte clauze negociate de părți, care nu contravin legislației în vigoare.

Numărul ucenicilor ce pot fi antrenați concomitent în programul de instruire la același agent economic depinde de numărul de mentori calificați în domeniul pentru care este inițiat programul de instruire și care activează la agentul economic respectiv, unde un mentor poate coordona până la cel mult 15 ucenici concomitent.

Pe perioada uceniei la locul de muncă, ucenicul va beneficia lunar de remunerația de ucenicie, mărimea căreia se negociază de către părțile contractului de ucenicie la locul de muncă și se stabilește în contractul de ucenicie ținându-se cont de faptul că remunerația nu poate fi mai mică decât 2/3 din cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real.

Rezultatul satisfăcător al activității ucenicului la locul de muncă, confirmat prin raportul întocmit de mentor și/sau recomandare eliberată de agentul economic, cumulat cu contractul de ucenicie la locul de muncă și/sau contractul individual de muncă, acordă ucenicului la locul de muncă dreptul de a se adresa autorităților competente în vederea evaluării și certificării cunoștințelor și competențelor dobândite în contexte de educație nonformală și informală, în cadrul sistemului național de validare a educației nonformale și informale, conform prevederilor normative în vigoare.

Agenții economice care inițiază programe de instruire profesională și încadrează ucenici în activitatea sa, în baza unui contract de ucenicie la locul de muncă, beneficiază, pe perioada derulării contractului de ucenicie la locul de muncă, cu excepția perioadei în care raporturile sunt suspendate, de deducerea cheltuielilor legate de organizarea și realizarea programelor ucenicie la locul de muncă, în condițiile și în modul stabilite de Codul fiscal.

Atât agentul economic, cât și ucenicul achită contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorii de asistență medicală reieșind din baza de calcul de 2/3 din cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, indiferent de valoarea remunerației ucenicului agreată de către părțile contractului de ucenicie la locul de muncă.

Pentru ucenicul la locul de muncă, perioada de ucenicie la locul de muncă se va include în vechimea în muncă.

Capitolul III. Ucenicia în Învățământul Dual reglementează modul de formare profesională tehnică de învățământ dual, care este organizat în baza acordului de cooperare încheiat între instituția de învățământ profesional tehnic și agentul economic sau între instituția de învățământ profesional tehnic și/sau centrele de formare profesională și agenții economice, după caz, și/sau instituțiile penitenciare, prin care se stabilesc condițiile de colaborare, drepturile și obligațiile părților.

Ucenicul în învățământul dual are statut juridic și fiscal asimilat celui de salariat al agentului economic, cu excepțiile prevăzute de proiectul de lege.

Proiectul de lege modifică noțiunea de "maistru-instructor" al agentului economic, prin excluderea termenului "în producție", astfel extinzând oportunitatea de aplicare a programelor de învățământ dual și în alte domenii ale economiei. Totodată, proiectul de lege prevede posibilitatea ca, în limitele bugetului, statul să aprobe organizarea cursurilor de formare psihopedagogică pentru viitorii Maistri-instructori, în cadrul instituțiilor acreditate.

Potrivit proiectului de lege, ucenicii în învățământ dual sunt exceptați de la repartizarea pentru plasare în câmpul muncii, conform necesităților statului, cu excepția cazului când ucenicul solicită expres repartizarea respectivă.

Cheltuielile agentului economic legate de organizarea și realizarea programelor de formare profesională tehnică prin învățământ dual sunt deductibile din punct de vedere fiscal, în condițiile stabilite de Codul Fiscal.

Salariul de ucenicie în învățământul dual constituie o sursă de venit neimpozabilă din punct de vedere fiscal, în condițiile stabilite de Codul Fiscal.

Agenților economici li se pot stabili alocații și subvenții din partea statului pentru implementarea programelor în învățământul dual prin Hotărâre de Guvern.

Capitolul IV. Dispoziții Finale reglementează:

- legislația aplicabilă litigiilor ce apar din raporturile de ucenicie,
- regulile de prelucrare a datelor cu caracter personal în cadrul raporturilor de ucenicie
- intrarea în vigoare a proiectului de lege și organizarea implementării acesteia.

5. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul nu necesită cheltuieli suplimentare din contul mijloacelor bugetare. Totodată proiectul legii presupune:

- pe de o parte, o probabila diminuare nesemnificativă a veniturilor acumulate la buget, și
- pe de alta parte diminuarea cheltuielilor de asistență socială.

Astfel implementarea noii legi în domeniul instruirii profesionale prin ucenicie la locul de muncă și domeniul formării profesionale prin învățământul dual, cu atragerea și implicarea agenților economici în sistemul de pregătire a specialiștilor pentru economia națională, presupune oferirea de facilități și deduceri, precum: limitarea bazei de calcul pentru plata anumitor contribuții și scutirea de la plata anumitor impozite prevăzute pentru agenții economici și ucenicii implicați în realizarea raporturilor reglementate de lege.

Totodată volumul facilităților acordate diminuează infim potențialele venituri la bugetul de stat (comparativ cu situația în care ar lipsi astfel de facilități), însă cu siguranță diminuează semnificativ cheltuielile bugetare ce țin de asistența socială.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Contractul de ucenicie prevăzut în Titlul VIII al Codului muncii (în pofida faptului că o bună parte de agenți economici, în deosebi agenți economici mari, cu capital străin, își creează în cadrul întreprinderilor sistem de ucenicie), a rămas unul practic inaplicabil, atât datorită lipsei unui mecanism de facilități, cât și datorită reglementărilor sale anevoioase, trimiteri la legislația civilă, cu păstrarea în același timp a reglementărilor legislației muncii. Prevederile proiectului Legii Uceniciei plasează raporturile de ucenicie la locul de muncă în cadrul rapoartelor de drept civil, ceea ce ofera o flexibilitate atât agentului economic, cât și ucenicului.

Pentru a asigura încadrarea coerentă a proiectului Legii Uceniciei, este necesar modificarea mai multor legi, precum:

- Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159–162, art. 648);
- Codul fiscal nr. 1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007);
- Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38–39, art. 280);
- Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593-XV din 26.12.2002 (Monitorul Oficial al R.Moldova nr.18-19 art.57 din 08.02.2003).
- Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al R.Moldova nr.1-4 art.2 din 06.01.2000)

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul Hotărârii Guvernului se plasează pe pagina web oficială a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării www.mecc.gov.md, compartimentul Transparența decizională, precum și pe pagina web www.particip.gov.md. Proiectul urmează a fi avizat de către autoritățile cu responsabilități în acest domeniu. Propunerile recepționate de la subiecții interesați vor fi analizate și integrate în proiect, iar aspectele neacceptate, însoțite de argumentele de rigoare, vor fi reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.